

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมที่กำลังพัฒนา มักจะมีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและธุรกิจ
กิจการเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการกินที่อยู่ดีของคนในสังคม ผู้นำทางธุรกิจเป็นกลุ่มผู้นำ
ที่มีอำนาจในทางเศรษฐกิจ และต้องมีหน้าที่ในการบริหารงานและความคุมคนงานจำนวนมาก
ฉะนั้น ตำแหน่งนี้จึงถือว่ามีความสำคัญและมีอำนาจ นโยบายและการตัดสินใจของผู้นำ
เหล่านี้อาจมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของ
ธุรกิจจึงเป็นบุคคลที่ควรสนใจและนำศึกษา บุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะทางสังคมอย่างไร ทำไม
เขาเหล่านี้จึงสามารถขึ้นไปสู่ระดับสูงสุดของธุรกิจได้ ทำไมเขาจึงประสบความสำเร็จทาง
ด้านอาชีพการงาน

การเลื่อนฐานะทางสังคมของบุคคล เป็นการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคม
ของบุคคลไปสู่สถานภาพที่สูงขึ้นหรือต่ำลง ในการจัดลำดับความสูงต่ำของสถานภาพทาง
สังคม มักใช้ลักษณะอาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพทางครอบครัว ลักษณะที่อยู่
อาศัย เกียรติยศ และสิทธิพิเศษต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงความสูงต่ำของสถานภาพดังกล่าว
การเลื่อนฐานะทางสังคมจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงสร้าง
สังคมด้วย กล่าวคือ สังคมที่มีระบบชนชั้นปิด โอกาสในการเลื่อนฐานะทางสังคมของ
บุคคลมีไม่มากนัก แต่ถ้าเป็นสังคมระบบชนชั้นเปิด โอกาสที่บุคคลจะได้เลื่อนฐานะทาง
สังคมในทางสูงขึ้นและต่ำลงมีมาก ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลและปัจจัย
ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อบุคคลด้วย

ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว บุคคลทั่วไปย่อมต้องการความเป็นอยู่ที่ดี โดยพยายามที่จะรักษาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนที่ได้อยู่แล้วให้คงไว้ และพยายามที่จะยกสถานภาพให้สูงขึ้น นอกจากนี้จะทำเพื่อตัวเองแล้ว บุคคลที่เป็นพ่อแม่ก็ยังปรารถนาจะให้ลูก ๆ ได้รับความสำเร็จ หรือมีโอกาสมากกว่าตัวเอง นั่นคือพยายามให้ลูกได้รับการศึกษามากกว่าตน เพราะการศึกษาเป็นวิถีทางที่สำคัญที่สุดในการที่จะประสบความสำเร็จ และไปสู่ตำแหน่งแห่งอำนาจและเกียรติยศ¹ เหตุผลนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมส่วนใหญ่ เนื่องจากระบบธุรกิจนั้นมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถเข้ามาทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของบริษัทเป็นสำคัญ แต่ความหวังในการเลื่อนฐานะทางสังคมขึ้นกับจำนวนอาชีพที่เปิดโอกาสให้บุคคลมีสถานภาพสูงขึ้น ความต้องการในจำนวนบุคคลที่มีสถานภาพสูงขึ้นนี้ ขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม อาจกล่าวได้ว่าการเลื่อนฐานะทางสังคมจะขึ้นกับตัวบุคคลและโครงสร้างสังคมที่บุคคลนั้นอยู่

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาการเลื่อนฐานะทางสังคมของผู้นำทางธุรกิจ พบว่าในสหรัฐอเมริกาได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้มาก ในระหว่างศตวรรษที่ 20 ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนของการเลื่อนฐานะของผู้นำทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักจะกล่าวถึงองค์ประกอบทางด้านสังคมของผู้นำทางธุรกิจ ซึ่งพิจารณาจากภูมิหลังทางครอบครัว ได้แก่ สถานภาพทางสังคมของครอบครัว ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดา นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับการกระจายของอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และแบบแผนเกี่ยวกับอาชีพของผู้นำทางธุรกิจ ส่วนทัศนะที่เกี่ยวกับความเป็นผู้นำนั้น ถือเอาความสามารถของบุคคลเป็นสำคัญ

¹ Bernard Barber, Social Stratification (New York : Harcourt, Brace and World Inc., 1957), p. 396.

การศึกษาการเลื่อนฐานะทางสังคมของผู้นำทางธุรกิจของสหรัฐอเมริกาในระยะแรก ๆ นั้น ศึกษาเพื่อต้องการทดสอบสมมติฐานที่ว่า สังคมอเมริกันจำกัดโอกาสในการเลื่อนฐานะทางสังคมมากกว่าในอดีต¹ กล่าวคือในระยะต้นศตวรรษที่ 19 โอกาสสำหรับการเลื่อนฐานะทางสังคมนั้นมีมาก แต่โอกาสจะลดลงในเวลาต่อมา ผลการวิจัยต่าง ๆ ได้สนับสนุนสมมติฐานนี้ คือ ในระยะต้นศตวรรษที่ 19 พบว่าผู้นำทางธุรกิจส่วนมากมาจากครอบครัวเกษตรกรกรรมเล็ก ๆ และผู้ปฏิบัติงานโดยใช้กำลังกายมากกว่าในระยะหลัง ๆ²

Taussig และ Joslyn³ นักเศรษฐศาสตร์และนักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ซึ่งถือกันว่าเป็นผู้ริเริ่มศึกษาการสืบทอดทางชนชั้นทางสังคมและการเลื่อนชั้นทางสังคมระหว่างผู้นำทางธุรกิจของอเมริกา ตัวอย่างที่เขาศึกษานั้นเป็นผู้นำทางธุรกิจชั้นสูง ซึ่งมีรายชื่ออยู่ใน Poor's Register of Directors ปี ค.ศ. 1928 และระบุว่า บุคคลเหล่านี้เป็นผู้นำของบริษัท ซึ่งมีทรัพย์สินมูลค่าอย่างต่ำครึ่งล้านดอลลาร์ เขาได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้นำทางธุรกิจ จำนวน 15,000 คน ได้รับกลับคืนมาร้อยละ 58 ในแบบสอบถามมีรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพของผู้นำทางธุรกิจ ของบิดาและของปู่

¹Seymour Martin Lipset and Richard Bendix, Social Mobility in Industrial Society (Berkeley and Los Angeles : University of California Press, 1967), p. 114.

²Ibid

³F.W. Taussig and C.S. Joslyn, American Business Leaders (Macmillan, 1932).

Taussig ไม่ได้เปรียบเทียบจำนวนของการเลื่อนชั้นทางสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างรุ่นปู่กับรุ่นบิดา และรุ่นบิดากับรุ่นบุตร (หมายถึงรุ่นผู้นำ) เขาสนใจเฉพาะจำนวนและกระบวนการของการเลื่อนชั้นทางสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างรุ่นบิดากับรุ่นบุตร อย่างไรก็ตาม เขาได้กล่าวถึงจำนวนการเลื่อนชั้นที่เกิดขึ้นระหว่างรุ่นปู่กับรุ่นบิดา เช่น "สัดส่วนของค.รุ่นบิดาที่ยังคงอยู่ในชั้นเดียวกับรุ่นปู่ สำหรับอาชีพทุกประเภทมีมากกว่าสัดส่วนของค.รุ่นบิดาที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ชั้นอื่น ๆ¹ อัตราส่วนของการสืบทอดทางอาชีพระหว่างรุ่นปู่กับรุ่นบิดา ปรากฏว่าพวกที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดมีการสืบทอดทางอาชีพประมาณร้อยละ 66.8² ซึ่งสูงกว่าอาชีพประเภทอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังพบว่ารูปแบบของการเลื่อนชั้นทางสังคมมีลักษณะเหมือนกันระหว่างรุ่นบิดากับรุ่นบุตร กล่าวคือ จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากบรรดาผู้นำทางธุรกิจร้อยละ 56.17 เป็นบุตรชายของเจ้าของธุรกิจหรือผู้บริหาร ร้อยละ 12 เป็นบุตรของชาวนา และร้อยละ 10 เป็นบุตรของผู้ปฏิบัติงานที่ใช้กำลังกาย³ ตัวเลขเหล่านี้แสดงให้เห็นชัดเจนทั้งการเลื่อนชั้นขึ้นและประโยชน์ที่แตกต่างกันของชนชั้นสูงในการรักษาสถานภาพของความเป็นชนชั้นสูงไปยังรุ่นต่อไป

Taussig ได้ทำการเปรียบเทียบตัวเลขที่ได้จากการสำมะโน กับข้อมูลที่ไต่จากการสำรวจของเขา พบว่ากลุ่มนักธุรกิจและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพจำนวนร้อยละ 10 ของประชากรในรุ่นบิดา มีบุตรชายเป็นผู้นำทางธุรกิจประมาณร้อยละ 70⁴ และกลุ่มผู้ใช้

¹Ibid., p. 138.

²Ibid., p. 139.

³Ibid., p. 149.

⁴Ibid., p. 149.

แรงงานร้อยละ 50 ของประชากร มีบุตรชายเป็นผู้นำทางธุรกิจเพียงร้อยละ 10.8¹ ฉะนั้น โอกาสในการเลื่อนฐานะจึงไม่ได้มีการกระจายไปยังรุ่นต่อไป แม้ว่าจะอยู่ในสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมเปิด นอกจากนี้เขายังได้เสนอแนะว่า ควรจะได้มีการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวกับอิทธิพลของกระบวนการอบรมให้เรียนรู้อะบบทางสังคม (Socialization) ที่มีต่อการเลื่อนฐานะทางสังคมด้วย

Taussig และ Joslyn สรุปผลการวิจัยของเขาว่าในสหรัฐอเมริกา อัตราส่งของผู้นำทางธุรกิจ ซึ่งเป็นบุตรชายของผู้นำทางธุรกิจเช่นกัน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของเขาก็ไม่ได้สนับสนุนข้อสรุปนี้มากนัก เนื่องจากเขาสรุปโดยการเปรียบเทียบตัวอย่างที่เป็นคนรุ่นอายุน้อยกับคนรุ่นอายุมาก และพบว่าสัดส่วนของคนรุ่นอายุน้อยเป็นจำนวนมากที่เป็นบุตรชายของผู้นำทางธุรกิจ จึงทำให้ดูเหมือนกับว่า การเป็นบุตรชายของผู้นำทางธุรกิจนั้นช่วยให้พวกเขาได้เป็นผู้นำทางธุรกิจได้เร็วกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ

Warner และ Abegglen² ได้ศึกษาเปรียบเทียบกับการศึกษาของ Taussig และ Joslyn เมื่อปี 1932 เพื่อต้องการเปรียบเทียบเกี่ยวกับจำนวนการเลื่อนชั้นทางสังคมไปสู่ผู้นำทางธุรกิจ ดังที่เขาได้ยกมาอ้างไว้ว่า "Taussig และ Joslyn ไม่เพียงแต่จะศึกษาผู้นำทางธุรกิจของอเมริกาในเวลานั้นเท่านั้น แต่เขายังศึกษาถึงบิดาและปู่ของผู้นำเหล่านั้นด้วย การศึกษาความสำเร็จในถิ่นอาชีพของคนทั้ง 3 รุ่นของ Taussig และ Joslyn ในปี 1928 ทำให้เราคิดที่จะศึกษาผู้นำทางธุรกิจในรุ่นนี้ คือประมาณ 24 ปีหลังจากการศึกษาของ Taussig และ Joslyn"³ Warner ได้ปรับปรุงทั้งด้าน การสุ่มตัวอย่างและวิธีการวิจัย เช่น แบบสอบถามปี 1952 ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลที่ที่สามารถเปรียบเทียบได้กับแบบสอบถามปี 1928 และได้ขยายขอบเขตของแบบสอบถาม

¹Ibid.

²William Lloyd Warner and James C. Abegglen, Occupational Mobility in American Business and Industry, 1928-1952 (University of Minnesota Press, 1955).

³Ibid., p. 13.

เพื่อให้เข้าใจในเรื่องการเลื่อนชั้นทางอาชีพในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมได้ดีขึ้น¹ หลังจากการทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างเล็ก ๆ ของผู้นำทางธุรกิจแล้ว เขาก็ได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้นำทางธุรกิจจำนวน 17,546 ราย ซึ่งเลือกจาก poor's Register of Directors และ Executives ปี 1952 และเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดของบริษัทที่ใหญ่ที่สุดของอุตสาหกรรมและธุรกิจทุกประเภทของอเมริกา เขาได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 8,562 ชุด แต่ใช้ได้เพียง 8,300 ชุด

ในขั้นแรกเขาได้เปรียบเทียบระหว่างอาชีพของผู้นำทางธุรกิจกับอาชีพของบิคาพบว่าผู้นำทางธุรกิจในปี 1952 มีบิคาที่เป็นผู้บริหารทางธุรกิจร้อยละ 26 และเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจร้อยละ 26² ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกกลุ่มอาชีพ กล่าวคือ ร้อยละ 15 มีบิคาเป็นกรรมกร เป็นเสมียน พนักงานร้อยละ 8 เป็นผู้ปฏิบัติงานใช้วิชาชีพร้อยละ 14 เป็นเกษตรกรร้อยละ 9 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 2 เขาอธิบายไว้ว่าแบบแผนของการเลื่อนชั้น เป็นไปในรูปของการสืบทอดทางอาชีพโดยตรง และการเคลื่อนไหวทางอาชีพนั้นจะเป็นไปในระหว่างอาชีพที่มีเกียรติภูมิเท่าเทียมกัน

Warner ได้ศึกษาต่อไปถึงจำนวนการเลื่อนชั้นทางสังคม โดยใช้วิธีการวัด 2 วิธี คือ การเปรียบเทียบตำแหน่งทางค่านอาชีพของบิคาของผู้นำทางธุรกิจในปี 1952 กับบิคาของผู้นำทางธุรกิจที่ Taussig และ Joslyn ศึกษาไว้ในปี 1928 อีกวิธีหนึ่ง การเปรียบเทียบจำนวนการเลื่อนชั้นทางสังคมของตัวอย่างปี 1952 ระหว่างรุ่นปู่กับรุ่นบิดา และระหว่างรุ่นบิดากับรุ่นบุตร

¹Ibid., p. 212.

²Ibid., p. 38.

ผลจากการเปรียบเทียบตำแหน่งทางค่านอาชีพของรุนบิตาในปี 1928 และปี 1952 Warner อธิบายว่าในช่วงเวลาดังกล่าวปี 1952 บุตรของกรรมกรได้ตำแหน่งผู้นำทางธุรกิจเป็นอัตราส่วนค่อนข้างมากกว่าในระยะแรก และตัวอย่างในปี 1952 ที่มี บิตาเป็นผู้บริหารระดับสูงและระดับรองหรือเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีสัดส่วนลดลงเพียงเล็กน้อยคือในปี 1952 มีร้อยละ 54 และในปี 1928 มีร้อยละ 58¹ อย่างไรก็ตามเขาก็กังยั่นว่า จำนวนการเลื่อนชั้นทางสังคมไม่ได้มีการลดลงตลอดช่วง เวลานั้น อีกแง่หนึ่งเขาได้ใช้วิธีการเปรียบเทียบการเลื่อนชั้นทางอาชีพ ในระยะเวลา 2 ช่วงที่แตกต่างกันคือ เปรียบเทียบอัตราส่วนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในปี 1928 และปี 1952 พบว่ามีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในการเลื่อนชั้นจากกลุ่มกรรมกรไปสู่การเป็นผู้นำ ทางธุรกิจ คือ 0.24 ในปี 1928 เป็น 0.32 ในปี 1952² และอัตราส่วนของการสืบทอด ทางอาชีพภายในกลุ่มผู้นำทางธุรกิจลดลงจาก 9.67 ปี 1928 เป็น 4.73 ในปี 1952³

ส่วนการเปรียบเทียบการเลื่อนชั้นจากรุ่นปู่ไปยังรุนบิตา และรุนบิตาไปยังรุนบุตร Warner พบผลลัพธ์เดียวกันกับการเปรียบเทียบตัวอย่างในปี 1928 และ 1952 โดย เปรียบเทียบเพียงจำนวนการเลื่อนชั้นระหว่างคน 3 รุ่นอายุทั้งสองตัวอย่าง พบว่า "การ เลื่อนชั้นไปสู่ตำแหน่งทางค่านอาชีพที่สูงขึ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และจะมีอยู่ตลอดไปเป็นเวลาด นานในสังคมอเมริกา"⁴

โดยสรุปแล้ว Warner และ Abegglen ศึกษาถึงจำนวนการเลื่อนชั้นทาง สังคมที่เกิดขึ้นในสังคมอเมริกันในเวลานั้น และได้ผลว่าอัตราส่วนของผู้นำทางธุรกิจที่มา จากภูมิหลังทางกรรมกร หรือเสมือนพนักงานประเภท white-collar เพิ่มขึ้นในอัตรา

¹Ibid., p. 45.

²Ibid., p. 48.

³Ibid.

⁴Ibid., p. 65.

คงที่ อัตราส่วนของบุตรชายเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่มีอัตราลดลง และสัดส่วนของบุตรชายผู้บริหารระดับสูง และเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กยังมีอยู่ในอัตราเท่าเดิม¹

นอกจากนี้ Bendix และ Howton² ได้ศึกษานักธุรกิจในระหว่างปี 1771-1920 ซึ่งมีชีวประวัติอยู่ใน National Cyclopaedia of American Biography, Dictionary of American Biography และ Current Biography ได้ขอสรุปเกี่ยวกับภูมิหลังทางครอบครัวของนักธุรกิจเหล่านี้ว่า ตั้งแต่ปี 1801 นักธุรกิจส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีอันจะกินและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ส่วนการศึกษาของผู้นำพบว่า นักธุรกิจที่มีชื่อเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากวิทยาลัย (college) และร้อยละ 26 ได้รับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

Mills³ ศึกษาตัวอย่างของผู้นำทางธุรกิจ ซึ่งรวบรวมจาก Dictionary of American Biography ปี 1879 ผลการวิจัยที่คล้าย ๆ กับการศึกษาของผู้อื่นในศตวรรษที่ 19 ซึ่ง Mills ได้สรุปไว้ว่า "ผู้นำทางธุรกิจของอเมริกาเป็นคนที่มีการกำเนิดอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ... เป็นชนชั้นสูงโดยกำเนิด และได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าคนโดยทั่วไป บิดาของผู้นำทางธุรกิจมีอาชีพเป็นนักธุรกิจด้วย" ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการสืบทอดทางอาชีพในกลุ่มผู้นำทางธุรกิจ

ในสังคมไทย ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาระเลื่อฐานะทางสังคมของผู้นำทางธุรกิจ แต่มีการศึกษาผู้นำที่เป็นข้าราชการระดับสูง เช่น การศึกษาการเลื่อฐานะทางสังคม

¹ Ibid., p. 66.

² Lipset, Social Mobility in Industrial Society, p.114-143.

³ C. Wright Mills, "The American Business Elite : A Collective Portrait," Journal of Economic History 5 (December 1945) : 20-44.

ของข้าราชการระดับสูงของ Hans-Dieter Evers¹ และลักษณะทั่วไปของชนชั้น
ปกครองไทยของ ดร.ลลิต ชีรเวคิน²

จากการศึกษาทั้งสองที่เกี่ยวกับผู้นำที่เป็นข้าราชการระดับสูง พบว่าผู้นำที่เป็น
ข้าราชการระดับสูงของไทย มีลักษณะเหมือนกัน แม้ว่าจะศึกษาในระยะเวลาที่แตกต่างกัน
ถึง 10 ปี (Evers ศึกษาปี พ.ศ.2506 และ ดร.ลลิต ศึกษาปี 2516) ข้าราชการ
ระดับสูงส่วนใหญ่มีประวัติรับราชการมาก่อน ส่วนภูมิลำเนาทางการศึกษาของผู้นำ พบว่าการศึกษาระดับสูง โดยเฉพาะการศึกษาจากต่างประเทศมีความสำคัญยิ่งต่อความก้าวหน้าในระบบราชการ

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

การศึกษากการเลื่อนฐานะทางสังคมของผู้นำทางธุรกิจ มีจุดประสงค์ที่จะทราบถึง
แบบแผนการเลื่อนฐานะทางสังคม (pattern of social mobility) โดยพิจารณา
จากการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งอาชีพและตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้นำทางธุรกิจ เริ่มตั้งแต่
ตำแหน่งหน้าที่ของการทำงานที่ถือว่าเป็นอาชีพแรก จนกระทั่งถึงการดำรงตำแหน่งผู้นำใน
ปัจจุบัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพเมื่อเริ่มทำงาน (status of
entry) กับสถานภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (status of destination) รวมทั้งการ
พิจารณาสถานภาพทางอาชีพของบิดาของเขา เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างสถานภาพ
โดยกำเนิด (status of origin) ของผู้นำด้วย ความแตกต่างที่อาจจะเกิดขึ้นนี้
จะเป็นไปในลักษณะใด ในระหว่างชั่วอายุของผู้นำเองได้มีการเปลี่ยนแปลงบ้างหรือไม่

¹ Hans-Dieter Evers, Higher Civil Servants In Thailand :
Social Mobility, Overseas Education, And Attitudes Towards Their
Own Cultural Tradition, A Report on a Research Study of the Arnold
Bergstraesser Institute for Socio-Political Research, Freiburg i.
Br. (Germany, 1964).

² ลลิต ชีรเวคิน, "ลักษณะทั่วไปของชนชั้นปกครองไทย," วารสารธรรมศาสตร์
(ม.ย.-ท.ค. 2516) : 48 - 65.

เปลี่ยนแปลงไปสู่ขั้นที่สูงกว่าหรือเท่าเทียม และผู้นำจะมีสถานภาพทางอาชีพเท่ากับบิดาหรือ
 เลื่อนฐานะไปสู่ขั้นที่สูงกว่า นอกจากนี้จะศึกษาคูณลักษณะต่าง ๆ ทางสังคมของผู้นำทาง
 ธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ อายุ ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา
 ครอบครัว กิจกรรมทางสังคม และการศึกษาคั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทดสอบสมมุติฐาน
 เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับการเลื่อนฐานะ

สังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมไปสู่สังคมแบบอุตสาหกรรม
 นั้น ย่อมต้องมีการขยายตัวทางอาชีพ เกิดอาชีพใหม่ ๆ ที่ยกสถานภาพของคนบางกลุ่มขึ้น
 อย่างมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจในสังคม ซึ่งอาจมีผล
 ต่อความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับการเลื่อนฐานะ โดยพิจารณาจากการขยายตัว
 ของโครงสร้างคานอุตสาหกรรม เพราะเหตุว่า การเลื่อนฐานะทางสังคม นอกจากจะใช้
 ความสามารถของบุคคลแล้ว ยังต้องขึ้นอยู่กับโครงสร้างสังคมด้วยว่า สังคมนั้นเปิดโอกาส
 ให้บุคคลใดเลื่อนฐานะเพียงใด

สมมุติฐานที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการเลื่อนฐานะทางสังคมของผู้นำทางธุรกิจ ได้ตั้งสมมุติฐานในการ
 วิจัยดังนี้

1. การศึกษาระดับสูง เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลื่อนฐานะไปสู่ตำแหน่งระดับสูง
2. ภูมิลำเนาครอบครัว (family background) มีความสำคัญต่อการเลื่อน
 ฐานะไปสู่ตำแหน่งผู้นำทางธุรกิจ หมายถึงมีการสืบทอดทางอาชีพระหว่างผู้นำทางธุรกิจกับ
 บิดาของเขา
3. การเลื่อนฐานะของบุคคล เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความต้องการใน
 ความสามารถของบุคคลในตำแหน่งซึ่งว่างอยู่ เนื่องจากเศรษฐกิจของสังคมอุตสาหกรรม
 ได้ขยายระดับจากสังคมภายในกลุ่มเล็ก ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ในการศึกษาเรื่องนี้ จะให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของผู้นำทางธุรกิจ ในสังคมไทย
2. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางสังคมวิทยาและเป็นแนวทางที่จะศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องนี้ในการวิจัยในโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ทำให้ทราบถึงแบบแผนของการเลื่อนฐานะทางสังคมในสังคมธุรกิจของไทย
4. ผลการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมดังกล่าวกับการเลื่อนฐานะทางสังคม มีความแตกต่าง หรือคล้ายคลึงกับผลการศึกษาในประเทศพัฒนาแล้วอย่างไร
5. ในสังคมไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา (Developing Country) นั้น เปิดโอกาสให้บุคคลได้เลื่อนฐานะมากขึ้นเพียงใด
6. ช่วยให้บุคคลรุ่นหลังได้ทราบแนวทางที่จะก้าวไปสู่ชนชั้นนำทางธุรกิจ อีกทั้งยังอาจช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลรุ่นหลัง